

Posudek diplomové práce

Šárka Purgertová: Vzdělávání romských žáků v letech 1948 -1989
PedfUK , Praha 2008

Autorka diplomové práce si určila nelehký úkol zmapovat vzdělávání Romů v období, kdy se o uvedené problematice příliš nehovořilo, přesto se však realizovaly konkrétní opatření i vytvářely individuální a skupinové iniciativy, situace se měnila převážně podle politického a společenského vývoje, život a jeho realita však často šly vlastní cestou a tak vznikl svébytný dvojí obraz skutečnosti.

V první části autorka diplomové práce tematizuje základní problém - tj. jestli a do jaké míry přizpůsobovat romské žáky požadavkům školy, nebo je více přínosné přizpůsobit školu konkrétním kulturním a etnickým podmínkám.

V druhé části práce autorka charakterizuje kulturní a společenské charakteristiky romského etnika víceméně na obecné rovině s přihlédnutím k historickému a sociálnímu rámci.

Třetí část práce tvoří případová studie Školy míru v Květušíně a Dobré Vodě, v níž si diplomantka pokouší odpovědět na otázky nastíněné v první části.

Uvedená práce má spíše deskriptivní charakter historické studie, za velmi přínosné lze považovat práci s historickými a legislativními dokumenty a rozčlenění jednotlivých etap ve vztahu majoritní společnosti a Romů, případně školské politiky v oblasti romské otázky. Tato část zabírá poměrně velkou část diplomové práce, rozhodně je však dobře zpracována .

Oblast etnicity by si zasluhovala podrobnější rozvedení právě vzhledem k psychologickému a individuálnímu pojetí kulturní, individuální, kmenové a národní (případně náboženské) identity, a to jak vyhledem k etnickým minoritám, tak i v obecné rovině. Třetí část diplomové práce tvoří kazuistická část o vzniku, vývoji i ukončení Školy míru v Květušíně, která je spojena se jménem M. Dědiče, případně kpt. Pohla. Tento příspěvek lze považovat za velmi inspirativní vzhledem k tomu, že autorka diplomové práce čerpala z přímých rozhovorů s M. Dědičem a tak v nemalé míře přispěla k zaplňování bílých míst v oblasti historie interkulturní pedagogiky. Osobnost M. Dědiče možná nesnese srovnání s P. Pitterem, ale je natolik významná v oblasti etnického vzdělávání, že by si zasluhovala rozsáhlejší samostatný bibliografický medailon. Kapitola o škole v Květušíně je velmi významným přínosem k orální historii, nemá však všechny rysy případové studie (cause study), podle toho, jak je případová studie definována. Rovněž vytyčený problém, na který si autorka diplomové práce chce prostřednictvím této studie odpovědět zůstává víceméně v nástínu. Na závěr je možno položit otázku, jak je chápána hranice mezi rovností před zákonem a tolerancí k odlišnosti etnické, národnostní, a co by škola měla a mohla dělat. Dále i přizpůsobení se etniku může být první fází asimilace, tj. asimilace nejde přímo, ale oklikou. Jak je chápán rozdíl mezi asimilací, enkulturací a integrací ? Jak má škola jednat s "nepřizpůsobivými" , má např. redukovat určité nároky etické nebo znalostní atd ? Je romská otázka více chápána jako sociální problém nebo jako etnický problém ?

I přesto, že některé záměry zůstaly v půli cesty lze práci hodnotit jako v určitém slova smyslu průkopnickou.

Doporučuji k obhajobě a navrhuji velmi dobře
Praha 22.4.2008